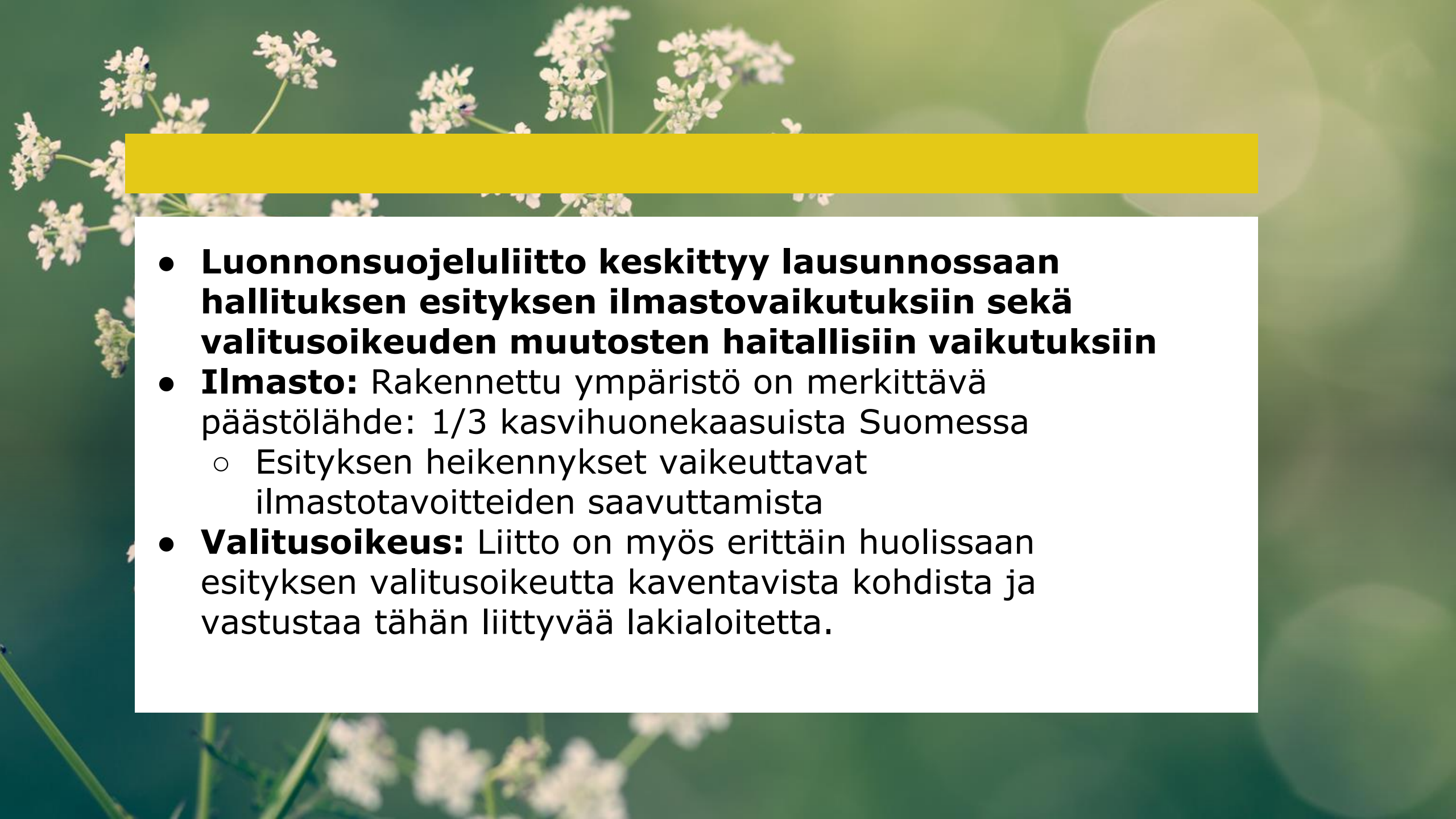

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain
muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
HE 101/2024

Ympäristövaliokunta 23.10.2024

-
- **Luonnonsuojeluliitto keskittyy lausunnossaan hallituksen esityksen ilmastovaikutuksiin sekä valitusoikeuden muutosten haitallisiin vaikutuksiin**
 - **Ilmasto:** Rakennettu ympäristö on merkittävä päästölähde: 1/3 kasvihuonekaasuista Suomessa
 - Esityksen heikennykset vaikeuttavat ilmastotavoitteiden saavuttamista
 - **Valitusoikeus:** Liitto on myös erittäin huolissaan esityksen valitusoikeutta kaventavista kohdista ja vastustaa tähän liittyvää lakialoitetta.

Ilmastaselvityksen ja hiilijalanjälkilaskennan soveltamisala

- Liitto suosittelee **pientalojen ja laajamittaisten korjausten** sisällyttämistä sääntelyn piiriin.
- Sääntelyllä edistetään siirtymistä vähähiiliseen rakentamiseen, ja sen soveltamisalan supistaminen hidastaa tätä kehitystä.
- EPBD tulee koskemaan myös rakennuksia, joita nyt esitetään jätettäväksi sääntelyn ulkopuolelle. Olisi johdonmukaista sisällyttää ne jo nyt ilmastosääntelyn piiriin.

Ilmastaselvityksen ja hiilijalanjälkilaskennan soveltamisalan supistaminen: pientalot

- Pientaloja lukumääräisesti paljon
- Kansalaisilla on mahdollisuus sekä halukkuutta vaikuttaa rakentamisen ja asumisen ilmastovaikutuksiin
 - Omakotiliiton [kyselyssä](#) 75% vastanneista kannatti uusien pientalojen hiilijalanjälkitietoa.
- **Liitto suosittelee, että pientalot sisällytetään soveltamisalaan**
 - Liitto pitää mahdollisena vaihtoehtoa sisällyttää pientalot velvoittavan sääntelyn piiriin porrastetusti asiantuntijoiden riittävän osaamisen turvaamiseksi

Ilmastoselvityksen ja hiilijalanjälkilaskennan soveltamisalan supistaminen: korjausrakentaminen

- Korjausrakentaminen on muodostanut n. 1/2 koko rakentamisen volyymista
- Kasvu on ollut jo pitkään suhteellisen tasaista ja sen odotetaan jatkuvan vielä useita vuosia.
→ esityksen myötä merkittävä ja jatkuvasti kasvava osa rakentamisen päästöistä jäisi sääntelyn ulkopuolelle.
- **Liitto suosittelee, että laajamittaiset korjaukset sisällytetään soveltamisalaan**

Hiilijalanjäljen raja-arvon asettaminen

- Rakentamislain myönteisten ilmastovaikutusten suuruus riippuu keskeisesti valituista hiilijalanjäljen raja-arvoista ja niiden päivittämisen tahdista. Liitto suosittelee:
 - Raja-arvon tulee olla **riittävän tiukka**, jotta se aidosti tukee vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.
 - Raja-arvoasetuksen yhteydessä tulee asettaa myös **päästövähennysura** ainakin 2035 asti.
- 38 a § kohdassa mainitut **erityistilanteet** (joissa raja-arvon alittaminen on haastavaa) tulee olla tiukasti ja selkeästi määriteltyjä.

Ilmastaselvityksen ajankohta

- Esityksen mukaan ilmastaselvitys tulisi laatia ja raja-arvo todentaa vasta loppukatselmusvaiheessa rakentamislupavaiheen sijaan.
- Jos suunnitelma laaditaan vasta katselmusvaiheessa, on todennäköistä että suurempi osa rakennuksista ylittää asetetun hiilijalanjäljen raja-arvon, jolloin jo valmiiseen rakennukseen on tehtävä muutoksia.
 - Muutoksia materiaaleihin ja muihin ratkaisuihin on paljon järkevämpää sekä kustannustehokkaampaa tehdä suunnitteluvaiheessa.
- **Ilmastaselvityksen tekeminen rakentamislupavaiheessa mahdollistaisi vähähiilisyyden paremman huomioimisen ennakoivasti ja koko rakentamisprosessin ajan.**

Muutoksista valitusoikeuteen ja LA 21/2024

- Esitys kaventaa valitusoikeutta, ml. järjestöjen valitusoikeutta (179 §, 182 §) on ristiriidassa perustuslain 20 §:n kanssa
- **Liitto vastustaa lakialoitetta LA 21/2024**
 - Aloitteessa esitetään, että yhdistysten valitusoikeus poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta rajoitettaisiin vain sellaisiin hankkeisiin, joihin sovelletaan YVA-menettelystä annettua lakia
 - Tämä ei ole sopiva mittari rakennushankkeiden luonto- ja ympäristövaikutuksille, sillä useat ympäristöhaittoja aiheuttavat hankkeet ovat tälläkin hetkellä menettelyn ulkopuolella.
 - **Ympäristön kannalta vahingollisista poikkeamispäätöksistä on jatkossakin tärkeää olla mahdollisuus valittaa, jotta laissa säädetty ympäristönsuojelun taso sekä luonnonsuojelun tavoitteet on mahdollista toteuttaa.**

Yhteeneveto: suositukset

- Liitto suosittelee **pientalojen ja laajamittaisten korjausten** sisällyttämistä sisällyttämistä rakennusten hiilijalanjäljen sääntelyn soveltamisalaan.
 - Lakiin tehdyt heikennykset tulevat vaikeuttamaan **rakennusten energiatehokkuusdirektiivin** kansallista toimeenpanoa.
- Tulevien hiilijalanjäljen **raja-arvoasetuksen** tulee olla riittävän tiukka sekä sisältää **päästövähennyspolku** joka tukee 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.
- **Ilmastaselvitys tulisi tehdä jo rakentamislupavaiheessa**, jotta varmistetaan raja-arvossa pysyminen.
- **Valitusoikeutta ei tule kaventaa** esitetyllä tavalla, jotta laissa säädetty ympäristönsuojelun taso sekä luonnonsuojelun tavoitteet on mahdollista toteuttaa.

Kiitos!

Ilmastoasiantuntija Edda Sundström

044 4914 269

edda.sundstrom@sl.fi

Suomen
luonnonsuojeluliitto